

CINC-CENTS ANYS DEL TIRANT LO BLANC

Fa cinquanta o seixanta anys Josep Pla es va topar en un carrer de Barcelona amb una senyoreta que feia gairebé dos anys que no veia i la va trobar més bonica que mai. —Oh senyoreta! —li va dir— Plaerdemavida! Tan content de veure-la...! —Però escolti —li va dir la noia amb una cara de ràbia sobtadíssima— que s'ha

pensat? Què m'acaba de dir? —Res. Li he citat el nom d'un personatge femení del *Tirant*. —Del tirant, diu? De quin tirant? Vostè és un desvergonyit! Després d'aquest desenyan J. Pla arribava a la conclusió que per tractar amb les senyoretetes del país era millor no utilitzar referències literàries antigues o modernes: "Presenteu-vos sempre com aquell qui va a fer exercici a o a veure el metge. Us acolliran amb un agradable somriure: dolç, maliciós o picant, que és com han de ser els somriu-res".

És molt possible que, gràcies a Déu i a Martí de Riquer, una anècdota d'aquesta mena sigui a hores d'ara pràcticament irrepertible. Amb tot el seguit de congressos, edicions, vídeos i guies didàctiques, articles periodístics, traduccions, conferències, etc. que s'han fet per commemorar el cinc-cents aniversari de la primera edició del *Tirant lo Blanc* la novel·la de Joanot Martorell ha pogut sortir de l'oblit a què el tenia condemnat la seva condició de clàssic. Tothom ha pogut llegir el seu *Tirant*: n'han aparegut edicions infantils (E. Proa), un grapat d'edicions juvenils en llenguatge modernitzat adreçades als instituts (E. Bromera, E. Teide, E. Laertes...), s'ha reeditat l'edició ja clàssica de M. de Riquer (E. Ariel) i Albert Hauf n'ha preparat una magnífica nova edició, publicada per la Generalitat del País Valencià, acompanyada d'una anotació sàvia i erudita. Fins i tot molts de lectors estrangers tindran l'oportunitat de poder llegir el *Tirant* en la seva pròpia llengua gràcies a les traduccions al francès, italià, suec, xinès, txec i alemany que ja han aparegut o que estan a punt de publicar-se i que se sumen

a les versions ja existents en castellà, anglès, holandès i romanès.

El cinc-cents aniversari del *Tirant lo Blanc* ens ha ofert també valuoses aportacions crítiques. Per una banda a finals de novembre del 1990 es va celebrar a Barcelona el *Symposion Tirant lo Blanc* amb la participació de destacats medievalistes catalans i europeus i amb la presentació de ponències de gran qualitat. Per altra banda M. de Riquer ha publicat una *Aproximació al Tirant lo Blanc* (Quaderns Crema), una magistral introducció a la novel·la en la qual Riquer resumeix i posa al dia les seves recerques, començades ja gairebé fa cinquanta anys. A més, Jesús Villalmanzo i Jaume Chiner, dos investigadors valencians, han descobert més de sis-cents documents que contenen notícies del màxim interès sobre Martorell i la seva novel·la. Un dels darrers actes d'aquest cinc-cents aniversari serà el curs d'estiu sobre el *Tirant lo Blanc* que es farà a l'Estudi General de Girona entre el 25 i el 28 de juny del 1991 amb la presència dels professors universitaris Lola Badia, Anton M. Espadaler i Albert Hauf per una banda i per l'altra dels escriptors Jordi Cornudella, Joan Francesc Mira i Sergi Pàmies.

Per tant, si encara no heu llegit el *Tirant* feu-ho en l'edició d'A. Hauf acompanyada amb la introducció de M. de Riquer. D'aquesta manera si us topeu pel carrer amb una senyoreta que faci temps que no veieu, que trobeu més bonica que mai i que us diu:

—Plaerdemavida! Tan content de veure't...! us estalviareu malentesos i li podreu seguir la veta.

Xavier Renedo

EX FAVILLA

El cinc de desembre farà dos-cents anys. Ningú a Europa no està disposat a deixar passar aquesta ocasió: l'alta cultura es desfà en grans celebracions, fins i tot musicals, en honor del geni, els hereus de Ludwig von Köchel ja han reeditat el seu inevitable *Verzeichnís*, els vienesos estan orgullosos de posseir la fossa comuna on sembla que fa malves el nen prodigi de Salzburg, i la maçoneria internacional s'ha vestit de gala per assistir a una històrica representació de *La Flauta Màgica*. Per no ser menys, les capelles culturals de per aquí hem decidit que també era la nostra i ens hem llançat a preparar grans concerts de programa únic. Omplim els teatres, i estem disposats a escoltar música clàssica, sempre i quan sigui de Mozart. I, ai las, totes les corals de la Immortal, unides en quatre soles veus, hem assajat frenèticament el *Requiem*. És l'any Mozart.

Cultura ens rima amb confitura, i ja se sap que n'acabarem empaxats. El mimetisme és la llei més dolça, i tots ens delim en la imitació pura i simple, entre l'admiració i l'enveja, del que fan els altres. Per què no hem d'experimentar nosaltres també el plaer d'interpretar Mozart? Per què hem de perdre l'ocasió de fer, una vegada a la vida, el que en altres països és prou normal? De fet és ben lògic. Quantes vegades hem pogut arribar a finançar una obra de l'envergadura del *Requiem* o de la *Missa de Coronació*, en aquest país? Quins malabarismes no hauriem de fer els no-professionals per reunir els elements que exigeix la partitura? I és que la política musical de les nostres institu-